

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoE/98/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5614204783
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5614204783.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v exekučnej veci oprávneného: PROFÍ CREDIT SLOVAKIA, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova č. 25, IČO: 35 792 752, proti povinnej: B. S., nar. XX.X.XXXX, bytom W. R., Q. č. XXX/X, o vymoženie 2.105,83 Eur s príslušenstvom, v konaní o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 5Er/829/2014-15 zo dňa 9. septembra 2014, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu potvrdzuje.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým uznesením zamietol podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 17 a § 18 ods. 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) v nadväznosti na ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že exekučný titul - rozhodcovský rozsudok má z dôvodu nedostatku právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúcej sa od neplatnosti rozhodcovskej zmluvy v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť tohto rozhodnutia. Praktickým dôsledkom ustanovenia o rozhodcovskej doložke je, že spotrebiteľovi je odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak oprávnený podá voči nemu žalobu na ním vybranom rozhodcovskom súde. Veriteľ je ako autor formulárovej podoby rozhodcovskej zmluvy oprávnený na základe predmetného ustanovenia predložiť vec na prejednanie a rozhodnutie tomu rozhodcovskému súdu, ktorý si sám jednostranne vybral a určil v bode 5 zmluvy. Túto skutočnosť treba považovať za neprijateľnú podmienku v neprospech spotrebiteľa, ktorú si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a ani nemal na výber vzhľadom na jej vopred pripravené znenie. Okresný súd poukázal aj na fakt, že oprávnený uzavrel rozhodcovskú zmluvu s povinnou v ten istý deň ako samotnú zmluvu o revolvingovom úvere. Rozhodcovská zmluva bola uzatvorená vo formulárovej podobe, nebola individuálne dojednaná, nakoľko povinná nemohla jej obsah žiadnym spôsobom ovplyvniť (doplnili sa len identifikačné údaje dlžníka a dátum uzavretia zmluvy). Vychádzajúc zo znenia rozhodcovskej zmluvy je zrejmé, že oprávnený sleduje od počiatku riešenie prípadných sporov rozhodcom za účelom reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Predloženú rozhodcovskú zmluvu považoval okresný súd za neprijateľnú v celom rozsahu, nakoľko spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Na potvrdenie správnosti uvedeného rozhodnutia prvostupňový súd poukázal na postup samotného rozhodcovského súdu pri vydávaní exekučného titulu. Rozhodcovský súd rozhodol v zrýchlenom konaní podľa článku 15 rokovacieho poriadku, pričom výzva na podanie žalobnej odpovede bola povinnej doručená až spolu s rozhodcovským rozsudkom. Okresný súd zdôraznil, že žalobná odpoveď nie je opravným prostriedkom proti rozhodcovskému rozsudku, má slúžiť na zabezpečenie práva rovnosti účastníkov konania a spolu s prípadnými listinnými dôkazmi je jedným z dôkazných prostriedkov, ktoré podľa svojej úvahy spravodlivo a nestranne hodnotí rozhodca. Navyše rozhodcovský súd môže v rozhodcovskom konaní rozhodnúť iba rozsudkom alebo uznesením. Rozhodovanie vo forme platobného rozkazu (aj napriek tomu, že je rozhodnutie označené ako rozsudok) je v rozhodcovskom konaní neprípustné.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený, ktorým žiadal, aby odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedol, že súd prvého stupňa sa vôbec nezaoberal povahou rozhodcovskej zmluvy v tom smere, či ide o individuálne dohodnutú zmluvu alebo nie, pričom ide v súlade s § 53 Občianskeho zákonníka o podstatnú otázku. Predmetná rozhodcovská zmluva nebola nikdy podmienkou uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere, čo vyplýva z bodu 2 zmluvy, ale aj z práva na jednostranné odstúpenie od nej. Podľa oprávneného rozhodcovská zmluva spĺňa charakter individuálneho ustanovenia a nemôže byť, resp. jej časť neprijateľnou podmienkou. Ohľadom jednostranného „zrušenia“ rozhodcovskej zmluvy poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo 14/2011 zo dňa 22.11.2012. Súd v danej veci nezobral na zreteľ fakt, že povinná rozhodcovskú zmluvu uzavrieť nemusela, mohla od nej odstúpiť, mohla sa domáhať určenia jej neplatnosti, mohla namietat jej neplatnosť v rozhodcovskom konaní či podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Oprávnený tvrdil, že súd prvého stupňa vychádzal z výkladu pojmu spotrebiteľ, ktorý nemá oporu ani vo vnútroštátnej ani v komunitárnej úprave. Ďalej uviedol, že rozhodcovská zmluva je individuálnym dojednaním a nespĺňa definíciu neprijateľnej podmienky podľa § 53 ods. 1, resp. ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, nakoľko neprijateľnú podmienku neobsahuje a ani sama takou podmienkou nie je. Výklad prezentovaný exekučným súdom presahuje rozsah uvedeného ustanovenia, keď tvrdí, že rozhodcovské konanie je v spotrebiteľských veciach vylúčené. Domnieval sa, že dôvody uvádzané v napadnutom uznesení neobstoja ani pri výklade § 53 ods. 1 a § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka založenom na princípe nepriameho účinku smernice 93/13/EHS. Ustanovenie čl. 3 ods. 3 smernice 93/13/EHS v spojení s ustanovením bodu 1 písm. q/ prílohy danej smernice považuje za nekalú podmienku súvisiacu s rozhodcovskou zmluvou iba takú podmienku, ktorá od spotrebiteľa vyžaduje riešiť spory, resp. predkladať tieto na riešenie v rámci takého rozhodcovského, resp. arbitrážneho konania, ktoré nie je upravené právnymi predpismi. Mal za to, že v tomto smere rozhodcovská zmluva nespĺňa žiadny znak nekalej praktiky, keďže výslovne odkazuje na úpravu obsiahnutú v zákone o rozhodcovskom konaní (t.j. nejde o arbitráž neregulovanú právnymi predpismi) a nevyžaduje od spotrebiteľa riešiť veci výhradne cestou arbitráže. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Žiline, č.k. 8CoE/4/2014-42 zo dňa 31.01.2014, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp.zn. 43CoE/372/2013 zo dňa 21.11.2013, ako i uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 1CoE/328/2013 zo dňa 10.12.2013, ktoré sa stotožňovali s právnym názorom oprávneného. Pokiaľ ide o úvahy okresného súdu vyjadrujúce nemožnosť rozhodnúť vec v zrýchlenom konaní, s týmito sa odvolateľ tiež nestotožnil. Predovšetkým poukázal na ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní, ktoré upravujú obsah rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu. V tomto možno upraviť okrem iného aj postup konania pred stálym rozhodcovským súdom (§ 14 ods. 1 písm. a/ zákona o rozhodcovskom konaní). Ak by bola v zrýchlenom konaní pred rozhodcovským súdom podaná žalobná odpoveď dosiahla by povinná zrušenie rozhodcovského rozsudku a následne by konanie prebiehalo ďalej. Ide o obdobný postup ako v prípade vydania platobného rozkazu v zmysle Občianskeho súdneho poriadku. Povinnej ako spotrebiteľke nebolo zasiahnuté do realizácie jej práv.

Povinná sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal uznesenie okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p. toto rozhodnutie podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd považoval za správny názor súdu prvého stupňa, že predmetná zmluva o revolvingovom úvere je zmluvou spotrebiteľskou, teda že medzi oprávneným a povinnou bol založený na jej základe spotrebiteľský vzťah. Odvolací súd má rovnako ako súd prvého stupňa za to, že povinná v zmluvnom vzťahu vystupovala ako spotrebiteľ a oprávnený ako dodávateľ. Predmetná Zmluva o revolvingovom úvere zo dňa 29.7. 2011, ktorou bol založený právny vzťah medzi účastníkmi konania, vykazuje

znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom a účinnom v čase jej uzavretia. Zo spotrebiteľsko-právnej úpravy vyplýva, že podnikateľ ako druhá zmluvná strana spotrebiteľskej zmluvy nesmie zneužívať svoje silnejšie postavenie - dané tým, že spotrebiteľ nie je fakticky schopný presadiť akékoľvek zmeny formulárových zmluvných podmienok, a že pri úverových zmluvách koná spotrebiteľ vlastne pod tlakom finančnej tiesne, a tak podnikateľ môže získať nefér výhody, ktorou je aj prenesenie sporu zo sústavy nezávislých súdov na rozhodcu, s ktorým podnikateľ dlhodobo spolupracuje, poskytuje mu zdroj príjmu, v konaní nie je potrebné nariadovať pojednávanie, sú vylúčené opravné prostriedky a pod.

Odvolačný súd rovnako ako súd prvého stupňa zastáva právny názor, že za neprijateľnú je potrebné v predmetnej veci považovať rozhodcovskú zmluvu uzatvorenú medzi účastníkmi konania v rovnaký deň ako oprávnený s povinnou uzavrel zmluvu o revolvingovom úvere. Uvedená rozhodcovská zmluva bola uzavretá vo formulárovej podobe, ktorú predkladal oprávnený povinne, nebola individuálne dojednaná, jej obsah povinná ani nemohla ovplyvniť, dopĺňali sa len údaje o povinne ako meno, bydlisko a dátum narodenia. Veriteľ mohol na základe tejto rozhodcovskej zmluvy vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému súdu, ktorý sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Spotrebiteľ týmto stratil právo brániť sa voči nárokom veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. V súlade s ustanoveniami rozhodcovskej zmluvy spočíval výber rozhodcovského súdu na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Odvolačný súd je aj napriek námietkam oprávneného rovnakého názoru ako súd prvého stupňa v tom smere, že konanie pred rozhodcovským súdom iniciuje práve veriteľ. Sám veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovskej zmluvy vo svojej vopred pripravenej formulárovej podobe, jednostranne určil, komu, resp. ktorému rozhodcovskému súdu, bude vec predložená. Poučenie povinne o dôsledkoch uzatvorenia rozhodcovskej zmluvy s tým, že výber jednej z alternatív riešenia sporu spočíva na navrhovateľovi, nie je možné považovať za kvalifikované vysvetlenie vážnych dôsledkov rozhodcovského konania, poukázania na rozdiely oproti rozhodovaniu na všeobecnom súde a ponechanie spotrebiteľovi sa za primeraných okolností rozhodnúť vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve. Oprávnený povinne len uviedol, že bude rozhodovať rozhodcovský súd vybraný oprávneným a že spor môže byť rozhodovaný aj v súdnom konaní a v neposlednom rade, že výber je na navrhovateľovi. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej zmluvy je potom potrebné túto považovať v celosti za neprijateľnú, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdného dvora Európskej únie (C-240/98 až C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05).

Pokiaľ išlo o ustanovenie rozhodcovskej zmluvy, že povinný mal právo jednostranne odstúpiť aj bez uvedenia dôvodu do 14 dní odo dňa jej uzatvorenia, odvolačný súd uvádza, od zmluvy možno odstúpiť len v prípade, že je platná. Od absolútne neplatnej zmluvy sa odstúpiť nedá. Ak je zmluva od začiatku neplatná ex tunc, nie sú splnené zákonné podmienky na dodatočné zrušenie zmluvy. Taktiež odvolačný súd poukazuje na to, že za individuálne dohodnutú zmluvu sa nepovažuje zmluva, ktorá bola vopred dodávateľom (veriteľom) naformulovaná a spotrebiteľ jej obsah nemal možnosť ovplyvniť. Rozhodcovská zmluva sa nestáva individuálne dohodnutou len tým, že spotrebiteľ má v úzkej časovej lehote hneď po jej podpise právo od tejto zmluvy odstúpiť. Uvedené tiež nemení nič na neprijateľnom charaktere rozhodcovskej zmluvy, keď v posudzovanom prípade bola spotrebiteľovi v konečnom dôsledku odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak dodávateľ podá voči nemu žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná, ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Nakoľko tieto podmienky neboli splnené, samotná možnosť odstúpenia od zmluvy, na ktorú oprávnený vo svojom odvolaní poukazuje, nerobí z rozhodcovskej zmluvy podmienku dojednanú individuálne. Dôsledkom takto uzavretej rozhodcovskej zmluvy je, že spotrebiteľ v skutočnosti ešte pred vznikom akéhokoľvek sporu stráca právo brániť sa voči nárokom veriteľa na riadnom súde v mieste svojho bydliska. Exekučný titul vydaný v rozhodcovskom konaní rozhodcovským súdom, ktorý založil svoju právomoc na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, nemožno považovať za spôsobilý exekučný titul vydaný v súlade so zákonom.

Odvolačný súd uvádza, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória i prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto

zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docieľenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví, ak ide o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky (v tomto prípade zamietne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie). Ak je takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou samotná rozhodcovská zmluva a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (viď aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2011 sp. zn. IV. ÚS 55/2011). Predmetný rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je nulitným právnym aktom a nemožno ho považovať za spôsobilý exekučný titul podľa ustanovenia § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku. Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 1/2012 zo dňa 21. marca 2012).

Okresný súd na potvrdenie správnosti svojho rozhodnutia poukázal aj na postup samotného rozhodcovského súdu, ktorý sa vyznačuje vadou, v dôsledku ktorej ani nemôže z takéhoto konania vzísť akýkoľvek spôsobilý exekučný titul. Táto vada spočívala v tom, že dokazovanie v rámci rozhodcovského konania bolo vykonané len z tvrdení žalobcu (oprávneného) v žalobe a z predložených dôkazov a že rozhodcovský súd rozhodol v zrýchlenom konaní v zmysle čl. 15 rokovacieho poriadku s tým, že žalovaná (povinná) mohla do 10 dní odo dňa doručenia rozsudku podať žalobnú odpoveď (výzva na podanie žalobnej odpovede bola povinnej doručená až s rozhodcovským rozsudkom).

S týmto názorom okresného súdu sa odvolací súd taktiež stotožnil. Rozhodcovské konanie je právnym prostriedkom mimosúdneho riešenia sporov a jeho efektívnosť spočíva v rýchlom a hospodárnom vyriešení sporov tam, kde to umožňuje zákon a kde spory účastníkov nemusia nevyhnutne prejednávať súd v občianskom súdnom konaní. V porovnaní s občianskym súdnym konaním sa vyznačuje väčšou flexibilitou, nižšími trovami konania a neformálnym prístupom. Preto aj právna úprava obsiahnutá v zákone o rozhodcovskom konaní je stručnejšia a predpokladá podporné použitie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku na situácie, ktoré tento zákon neupravuje (§ 51 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní).

V danom prípade konanie prebiehajúce u rozhodcu malo povahu tzv. skráteného, resp. zrýchleného konania, upraveného rokovacím poriadkom rozhodcovského súdu. V porovnaní s obvyklým priebehom civilného konania vykazovalo skrátené konanie výrazné odlišnosti. Skrátené konanie sa realizovalo bez nariadenia pojednávania a bez dokazovania, len na základe tvrdení žalobcu. Za splnenia zákonných podmienok umožňovalo rozhodnúť o žalobe rýchlo a efektívne, bez vypočutia žalovanej. Takéto konanie však nemohlo byť na ujmu žalovanej, ktorej bol z tohto dôvodu poskytnutý osobitný prostriedok ochrany, a to podanie žalobnej odpovede. V súlade s rokovacím poriadkom rozhodcovského súdu, ak žalovaný podá žalobnú odpoveď riadne a včas, rozhodcovský súd rozhodcovský rozsudok zruší a vykoná rozhodcovské konanie v zmysle ustanovenia tohto rokovacieho poriadku.

Oprávnený obhajujúci použitie zrýchleného konania poukazoval na podobný postup podľa Občianskeho súdneho poriadku pri vydaní platobného rozkazu či zmenkového platobného rozkazu, kedy súd tiež môže bez vypočutia žalovaného vydať rozhodnutie, ak sa v návrhu uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy vyplývajúcej zo skutočností uvedených žalobcom (resp. ak je predložený rovnopis zmenky). Avšak tu je potrebné upozorniť, že v zmysle § 172 ods. 9 O.s.p., ak sa uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy zo spotrebiteľskej zmluvy a odporcom je spotrebiteľ, súd nevydá platobný rozkaz, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky. Je nezlučiteľné s týmto cieľom, aby súd platobným rozkazom uložil spotrebiteľovi povinnosť zaplatiť peňažnú sumu vyplývajúcu z takej spotrebiteľskej zmluvy, ktorá obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky (§ 53 Občianskeho zákonníka).

Pokiaľ teda okresný súd vychádzal zo záveru, že zrýchlené konanie pred rozhodcovským súdom, v ktorom došlo k vydaniu exekučného titulu, bolo nezákonné, s týmto sa krajský súd stotožnil, a to (okrem použitia § 18 ods. 4 zákona o rozhodcovskom konaní, ako to učinil okresný súd) aplikujúc analogicky aj § 172 ods. 9 O.s.p. Nemožno sa totiž spoliehať na aktivitu spotrebiteľa, ktorý bude uplatňovať svoje

práva ex post, po doručení rozsudku, ak právna úprava ukladá súdu skúmať neprijateľné podmienky z úradnej povinnosti a umožniť účastníkovi riadny proces pred rozhodcovským súdom.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 za, 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.